

A munka becsülete

Isten Ádámot az Éden kertjének őrzésére és művelésére teremtette. Ezzel a Teremtő az embert minden teremtmény fölé emelte.

☞ 4-5. oldal

Fogyasztói társadalom

Meglepődve tapasztalom, hogy 20-30 év leforgása alatt viszonylag önellátó társadalomból fogyasztói társadalommá váltunk.

☞ 7. oldal

Evangélium a címerben

Sok tapasztalat közül most egy szegedi út élményét szeretném megosztani: a Dóm téren rátaláltam a vármegyém címerére.

☞ 14. oldal

HARANGSZÓ

A KIRÁLYHÁGÓMELLÉKI REFORMÁTUS EGYHÁZKERÜLET GYÜLEKEZETI LAPJA • 2022. AUGUSZTUS • 33. évf. 15-16. szám • Ára 5 lej

Egyházkerületi nőszövetségi konferencia Köröskisjenőn

Két év kihagyás után, 2022. július 23-án a Királyhágómelléki Református Egyházkerület Nőszövetsége ismét megtartotta nagyszabású éves konferenciáját a köröskisjenői Kings Land rendezvényközpontban. A tetőző kánikulai hőhullám ellenére több mint ezer résztvevő gyűlt össze az egyházkerületből.

Az esemény lélekemelő seregszemlével vette kezdetét: Csűrű István püspök vezetésével, zászlait magasba tartva, a „Fel barátim drága Jézus zászlaja alatt” (476. dicséret) kezdetű indulóra vonultak be a nőszövetségek képviselői.

Az igehirdetés textusa Neh 8,9-10 volt. Csűrű István püspök prédikációjának elején

párhuzamot vont a próféta korabeli viszonyok és a mostani célkitűzések között. Jeruzsálem kőfalának fogság utáni 52 napos felépítése nagyon hasonlít a 21. századi életprogramhoz: hogyan leszel boldog, és hogyan boldogíthatod környezetet?

A nőszövetségek szent elhatározása szintén ez: végzik a boldogítás feladatát! Mi hasznunk a szent munkálkodásból? Lássuk meg a fejlődést: honnan hová érkeztünk meg, és a szívekben mekkora remény és tartalék halmozódott fel az asszonyok évtizedes szolgálatából! Azért élünk, dolgozunk, tevékenykedünk, mert több áldásban akarunk részesülni. (Folytatás a 11. oldalon)

A helyes irány

Az ember mindennel képes visszaélni, így a teremtett világ megóvásával is. Ennek egyik megjelenési formája a panteizmus, amely azonosítja Istent a természettel. Egy másik túlzás az, ha egyesek az állat- vagy növényvilágot többre becsülik az embernél.

Például valaki egyszer arról beszélt nekem, hogy egy elütött macskát jobban sajnál, mint egy halálra gázolt embert. Nem szabad megfeledkeznünk arról, hogy a bibliai értékrend szerint az emberi élet fontosabb, mint az állati. Továbbá Isten csak az embert alkotta a saját képmására, s csak neki adta a természet feletti uralmat. Ez persze senkit sem jogosít fel brutális állatkínzásra.

A természetvédelemmel kapcsolatos visszaélések többnyire a politikához és a gazdasági élethez köthetők. A teremtett világ megőrzése nem lehet csupán egy politikai irányzat ideológiája, amely mögött könnyedén el lehet rejteni a személyes érdekeket. Továbbá a környezetvédelemre hivatkozva sokan szereznek helyzeti és anyagi előnyt, ugyanis tudják, hogy ezzel a témával megragadhatják az emberek figyelmét, a tényleges eredmények viszont legtöbbször elmaradnak.

Jézus arra tanít, hogy „boldogok a szelídek, mert ők öröklék a földet” (Mt 5,5). Ez a szelídség megtanít arra, hogy teremtési küldetésünket Isten akarata szerint végezzük, és a saját igényeinket az ige mércéjéhez igazítsuk. (Folytatás a 2. oldalon)

 www.facebook.com/harangszo

A helyes irány

(Folytatás az 1. oldalról)

Az ökoteológia évtizedek óta igyekszik rámutatni a hit és természet kölcsönhatására. Hívó emberekként nem szabad megfeledkez-nünk arról, hogy a teremtés után „látta Isten, hogy minden, amit teremtett, íme, igen jó” (1Móz 1,31). Ezt a tökéletességet sikerrel rontotta meg az ember, s ennek hatásait az utóbbi évtizedekben hatványozottan érezzük.

Sok dolog, ami egykor „igen jó” volt, mára csak elég jó vagy elviselhető, némely esetben csak szép emlék maradt. A gazdaság hajtómotorja felemészti a természetet és az embert. A profitot növelni, a termelékenységet gyarapítani, a hatékonyságot fokozni kell. A jóléti társadalom igényeit egyre nehezebb kielégíteni.

Az emberi élet alapszükségei már nem merülnek ki az étel, ital, ruházat és otthon fogalmaiban. Ennél sokkal több kell. Sokan elképzelni sem tudják az életüket az okoseszközök, a járművek, a háztartási gépek és egyéb technikai vívmányok nélkül.

Megszoktuk, hogy némi anyagi ráfordítással szinte minden elérhetővé vált. Arra pedig nem is gondolunk, hogy ez egyáltalán nem természetes. Ízfokozók garmadája teszi kívánatosá az amúgy egészségtelen ételeket és italokat. A technológiai újításokért és az altalajkincsekért teljes ökoszisztémákat tesszünk tönkre.

Néhány évvel ezelőtt feltettem magamban, hogy a kertünkben mellőzők minden vegyszert. Régi, bevált praktikákat alkalmaztam, mint a tej, áztatott csalán, szódabikarbóna stb. Talán mondanom sem kell, hogy a termés vagy elmaradt, vagy tönkretette valamilyen bakteriális vagy vírusos betegség. Úgy tűnik, hogy beleűztük magunkat egy ördögi körbe, amelyből szerintem csak drasztikus módon lehet kilépni.

Szennyezzük a teremtett világot, pedig művelni és őrizni kellene (1Móz 2,15). A tengeri halakban már kimutathatók a műanyag-részecskék, a tenyésztett állatokban a tápszer, a sörben a gyomirtó, a zöldségekben és a gyümölcsökben a vegyszerek. Mi pedig ezeket fogyasztva lassú mérgezésnek tesszük ki a szervezetünket.

Tegyük fel a kérdést: ez még mindig az a teremtett világ, amire azt mondta Isten, hogy „igen jó”? A válasz egyértelmű! A bűn nemcsak egymással, de a teremtett világgal is szembe fordította az embert. A diagnózist immár ismerjük, most a gyógyulásért kell mindent megtennünk a magunk helyén.

ERDEI-ÁRVA ISTVÁN BÉLA

Ne legyünk gyümölcsstelenek

„De tanulják meg a mieink is, hogy jó cselekedetekkel járjanak elől ott, ahol sürgős segítségre van szükség, hogy ne legyenek gyümölcsstelenek” (Tit 3,14).

Ne mutogass senkire, ne hárítsd másra a felelősséget, ne keress vétkeseket magad körül, mert most rólad van szó, hisz te is a „mieink” közé tartozol. Úgy tűnik, a világ menthetlenül száguld a pusztulás felé. A csendes-óceáni szemétsziget már ország méretű. Minden évben nő az erdővesztés és a sivatagosodás is. Egy kimutatás szerint a föld lakosai közül minden kilencedik éhezik, és ez az arány az elmúlt években folyamatosan növekedett, miközben a túlsúlyos emberek száma kétszerese az éhezőkének. Már nem is olyan lassan, de biztosan pusztítjuk az élőhelyünket és ezáltal egymást is. Még nagyon sok problémát említhetnék, de

mind tudunk ezekről, csak nem akarjuk komolyan venni és felismerni a saját felelősségünket.

Tanuld meg, hogy a keresztyén ember a jó cselekedetekben elől jár. Nem várja meg, hogy mások tegyék meg az első lépést a segítség felé, hanem hitének gyümölcszeivel dicsőséget szerez Istennek.

A te hitednek láthatóak a segítő gyümölcszei, vagy csak szép emlékei, esetleg nyugalmat szerző csendességei vannak? Sajnos túl sokan megelégszenek ezekkel, illetve nem is akarnak többet, pedig Jézus követése lehetetlen az éhezők, szomjazók, betegek és szenvedők megkerülésével. Ismerd fel, hogy a megváltás nemcsak ajándék, de tanítványi megbízatás is.

Hallgasd meg ma is Isten üzenetét, és cselekedj az Ő akarata szerint. Ámen!

ERDEI-ÁRVA ISTVÁN BÉLA

Kiválasztottként

„Bizony, megkönyörül az Úr Jákóbon, és továbbra is Izráelt választja magának. Nyugalmat ad nekik földjükön, jövevények társulnak hozzájuk, és Jákób házához csatlakoznak” (Ézs 14,1).

A kiválasztottak seregéhez jó tartozni. A gyülekezet régi neve is erről szól: ekklézsia – a kiválasztottak népe.

Ézsaiás, mint az Ószövetség evangélistája, nehéz időkben szólt. Hirdeti: Ismét, továbbra is Izráelt választja magának az Úr. Isten munkájáról beszél, arról, ahogyan Isten gondolkodik az Ő népéről. Készül a fogságból való kimenekítés, a hazahozatal, mert könyörül az Úr. Nyugalmat ad nekik, sőt jövevények társulnak hozzájuk.

Könyörületességnek Atyja az én Istenem. Jézusban ismerem meg, Aki annyiszor könyörületességre indult a sokaság, a vak, a néma, a süket, a sánta iránt. Ő ma is könyörülő szeretetével szeretne megajándékozni.

Jézus ma is megszólít és kiválaszt. Nevünkön nevez, mint tette egykor Lévivel vagy Zákeussal. Önként szolgálhatom Őt, s lehetek tanítványává, Vele élhetek, Vele járhatok.

Nyugalmat ad a háborúság közben is. Milyen ez a nyugalom? A Jézus békessége ez. Körülötte háborgott a tenger, s Ő a hajó mélyén aludt. Ellenség jöhet, külső nyugtalanság vehet körbe, de az a nép, amely keresi az Istent, megkapja ezt a nyugalmat. Ne kétkedjek az Ő vezetésében és szeretetében!

Mások csatlakozása, jövevények társulása. Mi akar ez lenni? Ott vannak a messziről valók, az idegenek, mert Ő távoli népek életében is munkálkodhat. Hadd vegyem észre azt is, ahogyan Ő gyülekezetünk határain túl, az egész Kárpát-medencében, sőt azon túl is munkálkodik! Szeressem azt a földet, hazámat, ahová helyeztet! Szeressem hittestvéreimet!

SEBESTYÉN LÁSZLÓ EDE

A jövő városa

„Nincsen itt maradandó városunk, hanem a jövődőt keressük” (Zsid 13,14).

Naponta tapasztaljuk a Biblia igazságát, hogy Isten az emberekkel van. Az élőkkel, nem a halottakkal. Ám hogy van jelen Isten az emberek életében?

Izráel szentélyt épített, és templomot az Úrnak. Ám Isten Jézus Krisztus által az emberek szívében lakik. Isten még nem végezte el minden munkáját, ami az emberek jövődjét illeti. Minden az utolsó napra tekint.

Amikor Ábrahám megérkezett az Isten által megígért országba, nem épített ott kőből házat magának. Sátorban lakozott az idegen földön. „Hit által lakozott az ígért földjén idegenben, sátorokban lakván... mert várja vala az alapokkal bíró várost, melynek építője és alkotója az Isten” (Zsid 11,9–10). Az Újtestamentum korának hívő emberei is úgy éltek e földön, mintha idegenek volnának. (1Pt 2,11). „Nincsen itt maradandó városunk, hanem a jövődőt keressük.” (Zsid 13,14). „Mert a mi országunk menyekben van, honnét a megtartó Úr Jézus Krisztust is várjuk” (Fil 3,20).

Vagyis nekünk, bár itt élünk ezen a földön, a polgárjogunk a mennyekben van. Isten e földi életet azért adta nekünk, hogy készüljünk ama mennyei életre. Ezt pedig csak úgy tudjuk megcselekedni, ha naponta kérjük Isten tanácsait erre nézve. Ugyanis mi nem vagyunk elég okosak, hogy úgy éljünk, hogy elnyerjük a mennyei életet. Túlságosan is földhözragadt emberek vagyunk. A test kívánságai és örömei elvonnak bennünket a mennyei világtól. A földi világ annyira leköt, és úgy megszokjuk, hogy nem kívánczunk azt itt hagyni. Ezért kell naponta Istentől tanulnunk a szerinte való életet. Ezért kell naponta ígét, Bibliát olvasni, hiszen Isten ígéje helyes tanácsokkal, útmutatásokkal lát el bennünket a menny felé vezető utunkon. S ezen az úton egyedül Jézus Krisztus a mi igazi vezetőnk, Aki valóban a menny felé vezet. Ezért mondta egykoron, ami ma is igaz: „Én vagyok az út, az igazság és az élet, és senki sem mehet az Atyához, hanem csak énáltalam” (Jn 14,6).

Ha Vele, az Ő útján haladunk, szolgálva és Istent magasztalva, az Úr Jézus Krisztus igazsága a mienk lesz, és így nyerjük el az örök életet, vagyis általa jutunk el mennyei édes Atyánkhoz, Aki nagy szeretettel vár bennünket.

BIZTOS EZ?

Honnan tudjuk, hogy a mennyei hon vár bennünket? Erre nézve azt olvassuk a Jelenések könyvében, hogy „Én János látám a szent várost, az új Jeruzsálemet, amely az Istentől szálla alá a mennyből, elkészítve,

mint egy férje számára felékesített menyasszony” (Jel 21,2).

Mint egy menyasszony?

Igen. A mennyei Jeruzsálem lakossága ugyanis menyasszony. „Örülünk és örvendezünk, és adjunk dicsőséget neki, mert eljött a Bárány menyegzője, és az ő felesége elkészítette magát” (Jel 19,7).

Olyan jó lenne, ha mindannyian elmondhatnánk, mint menyasszony, hogy elkészítettük magunkat. Ám az az élettapasztalatom, hogy ez egész életünk folyamán tart. Naponta bűnbánattal kell leborulnunk az Úr előtt és kérni a bűnbocsánatot, aztán örvendezve szolgálni neki. A gonosz ezt akadályozza meg naponta, és úgy lefoglal bennünket, hogy ne legyen időnk a mennyei dolgokkal foglalkozni; inkább a földi „kincsekkel” törődünk, és ne a mennyei, lelki gyümölcsöket teremjük meg.

Pedig csak úgy lehetünk a mennyei város békéjének a birtokosai, ha itt a földön készülünk azt elérni Jézus Krisztust követve. Nagy öröm és boldogság vár ott bennünket. Itt a földön is van öröm, de semmi sem hasonlítható ahhoz az örömhöz. Itt a földön betegség, fájdalom, gyász emészt bennünket, ott a mennyben nem lesz sírás, szomorúság, gyász, mert az Úr letöröl minden könnyet a szemünkről.

Ennek a mennyei életnek van egy örömteli sajátossága: ott igazi közösségben leszünk nagy örömben és boldogságban a mi Istenünkkel. „Íme, az Isten sátora az emberekkel van, és velük lakozik, és azok az ő népei lesznek, és maga az Isten lesz velük, az ő Istenük. És az Isten eltöröl minden könnyet az ő szemükről; és halál nem lesz többé; sem gyász, sem kiáltás, sem fájdalom nem lesz többé, mert az első elmúltak” (Jel 21,3–4).

Az Ószövetség korában a főpap évente csak egyszer mehetett be a templom szentélyébe, a Nagy Engesztelés napján. Az új Jeruzsálemben már másképpen lesz. Oda mindenki bemehet, és az Úrral lehet, aki Jézus Krisztusban van, vagyis aki itt a földön Jézus Krisztust követte. Ők mindent örökölni fognak. „Aki győz, örökségül nyer

mindent; annak Istene leszek, és az fiam lesz nékem” (Jel 21,7).

Ám aki megmarad hitetlenségében és nem törődik az Úr Jézus Krisztussal, az kívül marad. Ezek részesülnek a második halálban, vagyis elkárhoznak és pokolra jutnak. „A gyáváknak pedig és hitetleneknek, és utálatosoknak és gyilkosoknak, és bálványimádóknak és minden hazugoknak, azoknak része a tűzzel és kénkövel égő tóban lesz, ami a második halál” (Jel 21,8).

KITELJESEDÉS

János mindezeket azért jegyezte le, mert parancsot kapott rá attól, aki a trónuson ül: „És monda az, aki a királyiszéken ül: Íme, mindent újjá teszek. És monda nékem: Írd meg, mert e beszédek hívek és igazak” (Jel 21,5). Egyházunk tagjai megfáradhatnak a bűnnel és a Sátánnal vívott harcukban, de Isten eme ígérete erőt ad mindannyiunknak, hogy tovább küzdjünk Jézusunk zászlaja alatt.

DICSŐSÉG

Lelki szemünkkel szemlélve a szentíró által leírt mennyei Jeruzsálem dicsőségét, bizony felébred az emberben a vágy: De jó lenne ennek a városnak a lakója lenni! S miért ne?! Ha már most erre törekszünk, és ha már most Istent szolgáljuk, akkor halld csak, mit mond az ige: „És semmi elátkozott nem lesz többé; és az Istennek és a Báránynak a királyiszéke benne lesz; és ő szolgálói szolgálnak neki. És látják az ő orcáját; és az ő neve homlokukon lesz” (Jel 22,3–4). Isten és a Bárány dicsősége betölti a mennyei Jeruzsálemet. Majd mi is előttük leszünk, ott fogjuk imádni édes Atyánkat és Jézusunkat. Addig itt a földön szolgálunk szeretettel és békében...

Aztán...

Azt olvassuk még a Bibliánk végén:

„Bizony, hamar eljövök.

Mi pedig imádkozva kérjük:

„Ámen, bizony jövel Uram Jézus!”

A munka becsülete és

Isten Ádámot az Éden kertjének őrzésére és művelésére teremtette (1Móz 2,15). Ez a megbízatás jelenti a legfőbb emberi méltóságot, hiszen a Teremtő ezzel az embert minden teremtmény fölé emelte. „Gyerekjáték” lehetett a paradicsomi körülmények között a föld megművelése, de az emberi telhetetlenség nehezé és nyomorúságossá, verítékkal áztatottá változtatta a föld kikényszerített termését.

A munka szépsége azonban mégis megmaradt az alkotás képességében. Az ember igyekszik az anyagot szellemivel átítani és a szellemieket alkotásaiban megjeleníteni, amivel a maga módján és korlátai között képes „teremteni” a művészetekben.

A hivatástudat hasonlóképpen őrzi a munka méltóságát. Az Istentől kapott megbízatásban ugyanis az emberi életpálya célját nem a karrier, hanem az isteni parancsnak és szándéknak való alávetés és hűséges öntadás jelenti (1Kor 7,22). A kenyérkeresés nehézsége azonban meg is üresítheti a hivatás értelmét, aminek kézzelfogható jele például a munkakedv hiánya vagy a szellemi és a kétféle munka közötti értékbeli szakadék megléte.

Pál apostol soha nem restellte, hogy sátrorkészítéssel keresi a mindennapi betevő falatra valót. Ezzel egyrészt anyagilag függetlenítette magát a gyülekezetektől (nem tudták azzal vádolni, hogy rajtuk „élősködik”), másrészt továbbra is tapasztalhatta a munka lélekformáló erejét. Ugyanis a munkanélküliségnek nem csak az anyagi létfenntartás bizonytalansága vagy az ellehetetlenedés a veszélye – ezeknél sokkal károsabb az önbecsülés elvesztése és annak érzése, hogy az ember feleslegessé vagy éppen teherre válik környezetére számára.

KÉNYSZERMUNKA

Az ókori birodalmak gazdasági rendszerének mindegyikéhez szervesen hozzátartozott az olcsó munkaerő: a rabszolgák tevékenysége.

Egyiptomban a katonák jutalma volt a rabszolga, de kevés zsákmány esetén előszeretettel vittek magukkal tehető túszoikat busás váltságdíj reményében. Mivel a rabszolgák számára lakásról és mindennapi élelemről kellett gondoskodni, viszonylag olcsón lehetett megvásárolni őket.

Görögország fénykorában családonként 3-5 rabszolgát tartottak, de tömegtermelésre akár 100-120 kényszer munkást is dolgoztattak. Beszélő szerszámoknak tekintették őket, baleset vagy más szerencsétlenség esetén pedig kártérítést kellett fizetni értük gazdáiknak.

Mégsem volt végérvényesen reménytelen a helyzetük (talán a bányászok kivételével),

hiszen kitartó és hűséges munkával kiválthatták magukat.

Jézus idejére viszont sokkal kifizetődőbbek lettek a bérmunkások (vö.: a szőlőmunkások példázata), akiket sem etetni, sem ruházni nem kellett, betegségük vagy haláluk esetén pedig nem vették el az értük kifizetett pénzüsszeg.

A Római Birodalom késő éveiben a háziállatok közé sorolták a rabszolgákat. Háborús foglyok mellett adós-rabszolgaság útján tettek szert rájuk. Róma ellenségei békeidőben is fogságba ejthetők voltak, ha a birodalom területére léptek. Eleinte ugyan néha még családtagként is kezelték őket, de a katonai terjeszkedésekkel egyre több kényszer munkásra lett szükség. A fokozódó kegyetlenkedések nyomán rabszolgalázadások törtek ki, ezek közül leghíresebb a Spartacus vezette. Leverése két esztendeig tartott (Kr. e. 73-71). A birodalom összeomlása után a rabszolgatartás helyét a feudalizmus és a jobbágyrendszer vette át.

A 16-17. században az Újvilág gyarmatosítása során a helybeli őslakosság alkalmatlannak bizonyult a munkára, ezért erősebb és ellenállóbb afrikai kényszer munkások száz ezreit rabolták el otthonukból és kényszerítették nehéz testi munkára.

A gőzgépek elterjedése azonban hamarosan kifizetődőbbé tette a gépi munkát, az amerikai polgárháború (1861-1865) pedig végérvényesen eltörölte a rabszolgaság intézményét.

Bár 1945-ben az ENSZ hivatalosan kimondta, hogy a rabszolgatartás az alapvető

emberi jogokba ütközik, sok országban ma is éhbéért dolgoznak emberek milliói.

EGYIPTOM BUKÁSA: AZ ÖNELLÁTÁS HIÁNYA

Egyiptom évszázadokon keresztül a Közel-Kelet meghatározó nagyhatalma volt. A Nílus deltájának gazdag gabonatermése azonban csak az ipar és a hadászat nagy léptékű fejlődéséig biztosította geopolitikai helyzetét. Jézus korára már csak Róma éléskamrájaként tartották számon.

Egyiptom ereje és gazdagsága a mezőgazdaságon alapult. A földek szinte teljes egészében állami vagy templomi tulajdonban voltak. Az állami területek termését a beszállítás után az állami magtárak kezelték. A parasztok sorsa az örök robot volt. Még a bővebb termésű években is nagyban nehezítette életüket a rengeteg károkozó (kígyók, vízilovak, sivatagi egerek, sáskák, madarak és tolvajok dézsmálták a termést), ami ellen nem lehetett hatásosan védekezni.

A közhiedelemmel ellentétben Egyiptom gazdaságát nem a rabszolgák sokasága vitte előre. Azok eltartása nem volt kifizetődő. A kereskedelem sem virágzott. A cserén alapuló belső áruforgalom létezett ugyan, de nem a piacra való termelés volt a meghatározó. A külkereskedelmet pedig (aminek legjelentősebb részét érdekes módon mégis a rabszolga-kereskedelem tette ki) kizárólag az állam és az idegen bevándorlók bonyolították le, amit a Bibliában olvasható József-történetek is hűen tükröznek.

A bányászat területén egyedül az aranybányászat volt jövedelmező, de a túltermelés miatt a bányák hamar kimerültek.

Az aranykitermelés minden időben királyi monopólium volt. A sivatagi körülmények között szinte kizárólag bűnözőket és hadifoglyokat dolgoztattak, s azok nem ritkán szomjan haltak az akadozó vízutánpótlás miatt. Ilyen körülmények között nem meglepő, hogy a távoli bányákhoz kivonuló munkásokat a hadjáratba induló katonákhoz hasonlóan éltették.

Egyiptom hanyatlásához az is nagymértékben hozzájárult, hogy területén sem réz-, sem vasbányák nem voltak. Ennek következtében sem az ipar, sem a hadászat fejlődése nem tudott megfelelően lépést tartani a környező országokéval, így a több ezer éven át virágzó „Fekete föld” országa (kb. a zsidók kivonulásának korától kezdve) fokozatos hanyatlásnak és gyengülésnek indult.

MUNKAKÉNYSZER

A munkamánia olyan függőség, amelyben a munka drogként működik, és háttérbe szorít

szélsőséges megnyilvánulásai

ja az egyén magánéletét és társas kapcsolatait. Az ilyen ember számára a munka az élet értelmévé, a legfontosabb tevékenységgé válik.

Japánban évente mintegy 1000 munkavállaló halálra dolgozza magát; külön szó is van erre: karosi. Ez közel 5 százaléka az országban előforduló agyvérzések és szívrohamok számának a 60 év alatti dolgozók körében. Hollandiában a „szabadidő-neurózis” a lakosság 3 százalékát érinti. Ők tulajdonképpen fizikailag is betegek lesznek hétvégén és szabadság alatt, amint abbahagyják a munkát. Próbálnak ugyan pihenni, de hiába. Amerikában pedig a munkamánia „köztiszteltben álló” függőség.

A munkafüggőség azonban nem tévesztendő össze a kemény és szorgalmas munkával. Azoknak ugyanis, akik keményen dolgoznak, van egyensúly az életükben. Ülnek az íróasztaluknál, és a sielésről ábrándoznak. A munkamániás a sielés közben is a munkán gondolkodik. Munkával való megszállottságuk mindent lefoglal, ennek következtében nem tudnak egészséges kapcsolatokat fenntartani, kikapcsolódni, vagy akár egészségük megóvása érdekében bizonyos lépéseket tenni.

A munkamániások nem mindig válnak munkahelyük hasznára. A munkamániás ugyanis gyakran cél nélkül dolgozik, kevésbé hatékony, és minél inkább úrrá lesz rajta a szenvedély, annál több hibát követ el. Mivel pedig a hibáit még több munkával igyekszik helyrehozni, az ördögi körből nincs kitörés! Nem tudnak igazi csapatjátékosok lenni, nem bíznak kollégáik teljesítményében, csak a saját maguk által elvégzett munkát tartják megfelelőnek, éppen ezért képtelenek bármit is kiadni a kezükből. Egy munkamániás főnök pedig még a munkamániás beosztottnál is nagyobb csapás, hiszen nemcsak a cégét,

de a munkatársai munkáját, idegeit is tönkretetheti. (A *hazipatika.com munkamániáról* szóló cikkét felhasználva)

A MEGBECSÜLT MUNKA: SZERZETESEK

A Decius-féle keresztyénüldözésektől kezdve (3. század) Egyiptomból fokozatosan elterjedt az intézményes keretek közötti szerzetesség. A hagyomány szerint Remete Szent Antal (251–356) volt az első, aki életmódjával (húszévesen a Nílus partján elvonulva élt) másokat is meggyőzött a világtól való elvonulás szükségességéről. Nem sokkal később Thébai Pakhomiosz (292–348), a veterán katoná szervezte meg az első szigorú szabályok szerinti szerzetesi közösséget.

A szerzetesi életforma kezdettől fogva tiszteletet ébresztett az emberekben. A kolostori egyenlőség (erre utal a testvér megnevezés is), egymás támogatása, a felebaráti szeretet gyakorlása és az emberségesség kiutat mutatott a társadalmi züllöttségéből.

A keleti egyházban kezdetben az oszlopos remeték (szó szerint egy több méter magas oszlopon töltötték napjuk legnagyobb részét) keresték azt a helyet, ahol ég és föld között, közelebb élhettek Istenhez.

Az első általánosan elfogadott rendszabályt Baszileiosz egyházatya (330–379) foglalta össze. Az 55 alapelvből és 313 szabályból álló regula a rugalmasságot, a bölcs önmérsékletet és a magas teológiai tudást állította példaként a szerzetesek elé. A világról való teljes lemondás, az újoncév és a fogadalomtétel pedig a szilárd elhatározást munkálta.

A hősies élet példája (sokan haltak vértanúhalált közülük), a vendégszeretet, a sugárzó jóság, a világiak nevelése, a Biblia szerinti

tanácsadás vagy az eretnekekkel szembeni szilárd és megalapozott ellenállás mindenkor kivívta az emberek tiszteletét és csodálatát.

A szerzetesi életforma bemutatta: Isten országa minden földi dolog felett áll – már itt, a földön!

A nyugati egyházban több szerzetesi rend is alakult az egyház története során. Ezek mindegyike Nursiai Szent Benedek (480–547) regulájára vezethető vissza. Ez a szabályrendszer nem jámbor tanácsok gyűjteménye, hanem a római jogon (Benedek jogi tanulmányokat is folytatott) és a keresztyén hiten alapuló törvénykönyv, s 72 fejezetben alapozza meg a lelki és testi élet szabályait. Tanítása az „ora et labora” (imádkozz és dolgozz) jelmondatban foglalható össze legtalálóbban.

A szerzetesi életforma középpontjába Krisztust állította (Neki engedelmességgel, Őt szolgálni és az Ő szenvedéseiben részt venni). Benedek regulája életképesnek bizonyult, ezért kezdeményezését az egyház felkarolta, és a bencések pápai segítséggel Európa szellemi és gazdasági életének vezetői lettek.

Nagy hatást gyakoroltak a középkori társadalomra a ferencesek is, akik apostoli szegénységben folytatott életükkel mások javát szolgálták; a domonkosok kolduló rendje, ők a tiszta keresztyén hit védelmére és terjesztésére szánták oda életüket (alapos teológiai felkészültségük folytán közülük kerültek ki az inkvizítorok); a premonstreiek kanonokrendje, akik a szemlélődő életformát először kötötték össze a papi tevékenységgel.

Bár a ciszterci és a karthauzi is a szemlélődő rendek közé tartozik, hatásuk mégis egyértelműen tapasztalható. Előbbi a világtól elvonulva, szinte elzárkózva folytatta tevékenységét az építészet, a gazdaságtan és a zene terén, utóbbi a városok humanista központja lett.

A hallgatási fogadalom (a magány, az ima és a böjt elmélyítése) jól megfér az állat- és növénytermesztés fejlesztésével (karthauzi macska, 130-féle fűszerből készült likőr).

A szerzetesrendek megbecsülése a reformáció előtt indult hanyatlásnak. Az elvilági-asodott kolostorok sokszor már csak jövedelemforrásnak számítottak: jövedelmüket a tartományok hívei biztosították, ráadásul a pápán kívül senkinek sem (még az egyházmegye püspökének sem!) volt hatalma felettük.

Az alázatos egyéni munka a lelkiismeretességre és hűségre nevel, a közösségi munkában pedig építő jelleget kaphat mindennapi igyekezetünk. Az Istentől kapott munka így lehet az emberi élet áldásává és kitüntető sajátosságává, ami megkülönbözteti az embert minden teremtménytől.

Molnár Malvina a családban éltetett hagyományokról és az eltűnt generációról (2/2.)

Elődeink nyomában...

Korunk legjellemzőbb, közösségeket érintő problémája, hogy nem tudunk emlékezni. Úgy tűnik, a mai ember elfeledi, hogy lehet és kell is tanulni az öregektől, mondja a református teológiát végzett Molnár Malvina, aki gyermekkorától gyűjti, írásba foglalja és élteti szülőfaluja, a felvidéki Kisgéres hagyományait. Úgy tartja: a kiveszőfélben lévő szokásvilág továbbadásának első helyszíne a család. Második, befejező rész.

– A szülőfalud múltjával foglalkozó kutatásaid nyomán milyen kép alakult ki benned az előtűnt élt nemzedékekről? Milyen volt az életük, a hétköznapiak, az ünnepeik? Hogyan gondolkodtak, szemben velünk? Milyen fő különbségeket látsz köztük és a mai emberek között?

– Volt valami, amit ők másként csináltak, és van valami, ami hiányzik a mi világunkból. Ha megkérdezzük nagyszüleinket, hogy az ő generációjuk miként élt hajdanán, akkor egy egészen megfontolandó választ kapunk. A családi életük más volt, mint a miénk. Nagyon más. Ez a másság különböztet meg minket! Megpróbálok összefoglalni, mire is gondolhattak.

A közös családi étkezések: zűrzavaros életünkben már kevés olyan családdal találkozhatunk, amelynek tagjai minden egyes nap együtt leülnek az asztal köré, imádkoznak, majd az ebédhez vagy éppenséggel vacsorához látnak. Közös ebéd, vacsora? Létezik még egyáltalán ilyesmi? Régen a családok együtt ragadtak kanalat, kést s villát, és a közös étkezés alatt beszéltek meg a nap teendőit, feladatait, eredményeit.

A közös programok: mivel töltik ma az emberek a szabadidejüket? Leülnek a tévé vagy a számítógép elé, hogy filmet nézzenek vagy a világhálón barangoljanak. Régen a szabadidő eltöltése igazi közösségi élmény volt. Az asszonyok énekeltek, pletykáltak, tanácsot adtak egymásnak. A férfiak kártyáztak, és persze akkoriban is szívesen jártak kocsmába, vagy elmentek a pincék közé beszélgetni.

A szomszédolás: egykor az emberek nem csupán ismerték szomszédjaikat, de szívesen látogatták is egymást. A kapu előtt a lócán vagy éppen a verandán, de szinte nem telt el nap, hogy ne osztották volna meg egymással bánatukat-örömeiket.

Nagy volt a család: nagy bizony! Amíg ma már csak kevesen tudják, hogy ki az unokatestvérük, addig régen még ennél távolabbi rokonokkal is tartották a kapcsolatot! Hihetetlen módon követték a családfájukat. Az egyik kisgéresi adatközlőm a családtagjai, az apa, anya, testvér, nagyszülők, unokatestvér

stb. pontos születési adatait is el tudta mondani! Tisztelték és becsülték a család minden tagját. Tisztában voltak azzal, hogy egységben az erő.

Együtt dolgozott a család: nem keveredtek össze sosem a férfi és női feladatok, és a gyerekek is idejekorán megtanulták, hogy nekik is ki kell venni a részüket a munkából. Ez nemcsak időt és energiát spórolt meg a családnak, hanem így a kisebbek is megtanulták, hogy mi a kötelesség.

Hagyományok ápolása: a hagyományok nem csupán a nagy ünnepekre koncentráálódtak. Ünnepe volt a vetés, az aratás, vagy egy gyermek születése. Ezek a minőségi együttlétek a család minden tagját összekovácsolták. Együtt készültek, terveztek, lelkesedtek. Az ő ünnepeik még tényleg nagybetűs ünnepek voltak. Amit adtak, az többnyire két kezük munkája és öröme volt.

Azok a jó beszélgetések: ma már az emberek lassan többet hallják egymás hangját telefonon keresztül, mint személyesen. Pedig milyen jó visszagondolni azokra az időkre, mikor szüleinkkel, nagyszüleinkkel, barátainkkal leültünk a terített asztalnál vagy kint a fa alatt, és kibeszéltük minden gondunk-bajunk vagy a világ dolgait. Ha sírtunk, akkor jólesett a simogatás, ha boldogok voltunk, akkor még inkább azok voltunk, hogy láttuk a másik szemében tükröződni örömeinket.

Olyan sokat fejlődött a világ, és jól van ez így. De olykor jó és okos dolog, ha kicsit visszalépünk, és a múlt értékeit átörökítjük mindennapjainkba. Bizony, bizony sokat változtunk. S miközben változunk, felismerhetünk valamit: korunk legjellemzőbb, közösségeket érintő problémája, hogy nem tudunk emlékezni. Úgy tűnik, a mai ember elfeledi, hogy lehet és kell is tanulni az öregektől. A régi emberek tudtak úgy élni, hogy a legnagyobb nehézséget sem vették túlzottan komolyan. Ez az attitűd talán abból fakadt, hogy tudták, amiről az ige is ír: „Mert nincsen itt maradandó városunk, hanem az eljövendőt keressük” (Zsid 13,14).

– Ha valaki azon gondolkodik, hogy kevesebbet tologatná a multik bevásárlókocsiját és többet foglalkozna odahaza önellátással, a hagyományok éltetésével, mit javasolsz, hol kezdje? Hol kezdődik az önfenntartás?

– Az utóbbi években egyre több ember kezd érdeklődni az önellátás iránt, aminek többféle oka is lehet. Például az egészséges táplálkozás utáni vágy, a vegyszermentes termékek, a pénztárcakímélő háztartás-vezetés, a föld és természet szeretete. Az önellátás gondolatát sokféleképpen értelmezhetjük, de egy biztos: az a legvonzóbb benne, hogy az élelmezésünket függetlenné tesszük, és megkímélhetjük önmagunkat, egészségünket a hiper-szuper üzletláncokban árusított zöldségnek vagy gyümölcsnek nevezett akármiktól.

Hogyan kezdjük, és kiknek ajánlom? Talán azoknak, akik meg szeretnék változtatni az életmódjukat. Javasolom újra felfedezni az udvart, a kertet, s ha valakinek nincs ilyesmi, akkor ha teheti, feltétlenül érdemes természetközeli költöznie. Kerüljenek elő a munkaeszközök, mert azok nem a személyes ellenségeink! A kertben, udvaron minden lehetőségem megvan, hogy formában tartsam magam. És még valami, hogy ezen is túlmutassak: a testnek és a léleknek feltétlenül összhangban kell lennie. Kutatások bizonyítják, hogy a természetben eltöltött időnek milyen jótékony hatása van. Ezért ha gondjaink vannak, vagy egyedül szeretnénk lenni, vagy egyszerűen fel akarunk töltődni, a kinti munkával ezt megtehetjük. A modern ember ezzel megspórolhatja a pszichológusnál eltöltött időt. És ne feledjük: a természetben mindig közelebb vagyunk a mindenható Istenhez. Gondolataink és érzéseink nyugodtabbá válhatnak, és a természet csendjében meghallhatjuk az Isten szavát, talán a bennünket nyomasztó gondjainkra.

Fogyasztói társadalom – önellátás

Nem tudom, más hogyan érzi, de én meglepődve tapasztalom, hogy húsz-harminc év leforgása alatt viszonylag önellátó társadalomból fogyasztói társadalommá váltunk.

A mostani középkorú lakosság még emlékszik arra, hogy néhány évtizede mindenki megtermelte azt, amire nagyjából szüksége volt, még a tömbházban lakó kisvárosiaknak is mértek ki itt-ott kiskerteket, ahol a család számára szükséges zöldség megtermett. Délutánonként ott töltötték az időt az emberek, még kirándulásnak is jó volt.

ÖNFENNTARTÁS

A falusi ember pedig igyekezett megdolgozni a földterületeket, és azért az ételért, aminek az asztalra kellett kerülnie, kétkezi munkával megdolgozott. Nemcsak zöldségkertje volt, hanem tartott állatokat is, hogy a hús, tej, sajt is meglegyen a konyhára.

Ennek az önfenntartó életnek szerves része volt a piac, ugyanis ott el lehetett adni a fölösleget és megvásárolni azt a többiektől, ami nem volt meg. Ez erősítette a mikroközösségeket, pénzt termeltek vele a családi kasszába, és még a közösségi életet is pezsdítette, ugyanis ha máskor nem is, de a vásáron mindenki találkozott mindenkivel.

A templom és a vásárterek találkozási alkalomok is voltak az emberek számára.

Nem ettünk télen sem narancsot, sem paradicsomot, sőt narancsot még nyáron sem, mert nem lehetett kapni, hanem azt ettük, ami éppen érett a kertekben, s amit nem főztek meg, azt az asszonyok különböző eljárásokkal tartósították.

Boltba ritkán jártunk, hiszen volt idő, mikor még áru sem volt, és azért kellett az éléskamrák, hogy ott mindig minden legyen raktáron. A boltokat havonta egyszer feltöltötték, és mindenki megkapta a családja számára kimért olaj- és cukoradagot.

Tehát nem lehetett enni mindig mindent, hanem abból kellett főzni, ami szezonálisan megtermett. Ennek az volt az előnye, hogy az állatok nem voltak tápozva, sem az ételek teleinjekciózva mérgekkel, hogy hosszán elálljanak.

Az önfenntartó típusú életnek vannak korlátai. Meg kellett tanulni visszafogottabban élni és tudni azt, hogy ugyanazon időben nincs mindig minden sem az üzletekben, sem a kertekben. Viszont tavasztól ősziig mindig voltak friss zöldségek a kertben, mert mindig érett valami.

Gyümölcsöt is a fákról szedtünk, nem az üzletek polcairól. Egészségesebb életmód volt szerintem, mert az ételek is egészségesebbek voltak.

MEGBONTOTT REND

Aztán az 1990-es évektől kezdve, amikor az üzletekben már folyamatos volt az árufeltöltés, és mindenki vásárolhatott mindent, mi szem-szájnak ingere, azt hittük, hogy minden egyre jobb lesz, hogy eljött számunkra a „Kánaán”.

Eleinte így is volt, míg el nem kezdték nevelni tudatosan a fogyasztói társadalmat, és rá nem jöttek, mekkora hasznot lehet ebből húzni. Amíg mi örvendeztünk azon, hogy bármikor bemegyünk az üzletbe, a polcok roskadoznak az árutól, és nem kell egész csirkét megvásárolni, ha csak combot szeretnénk enni, hogy télen is ehetünk málnát, addig a makrokereskedelem azon dolgozott, hogy az

dést: Nem kellene-e visszatérni az önellátó életre?

Nagyon sok érv szól az önellátó vagy részlegesen önellátó életvitel mellett. Az emberek sokféle allergiáját és ételintoleranciáját azok az adalékanyagok okozzák, amelyek a feldolgozott élelmiszerekben vannak, s azok a vegyszerek és tápoldatok, melyekkel a zöldségeket, gyümölcsöket permetezik. Aki ezt észreveszi, azt is tudja, hogy ma már kisebb gond télen nem enni cseresznyét, mint azzal szembesülni, hogy gyermekeink lassan mindenre allergiások lesznek.

Kisebbségi gond visszazoktatni háztáji állatok húsának evésére a családot, mint azt látni, hogy gyermekeink elhízhatnak, mert a pajzsmirigyüket megtámadják a számunkra ismeretlen adalékanyagok.

Viszont az önellátó élet lemondással jár. Ugyanis le kell szokni arról, hogy mindig mindent megvegyünk, hiszen a kertben télen nem terem paradicsom, és a télen

termett zöldség nem annyira egészséges. De egy kis tál savanyított káposzta tele van C-vitaminnal. Mi ismertük gyermekként azt a szót, hogy nincs, ellenben a gyerekeinknek nem tanítottuk meg. Őket nehezebb erre rázoktatni, mert ebből a szempontból túlságosan engedékenyek voltunk. Nem ismerik azt a szót, hogy

éleg, sem azt, hogy nem, még kevésbé azt, hogy nincs.

Azok a családok, akik ismerik a megelégedést kevesebbel, akik szoktak takarékoskodni, pénzt beosztani, kertet gondozni, azok könnyebben tudnak visszaállni önellátásra.

Természetesen fel lehet tenni a kérdést, hogy miért szükséges ez. Miért kellene akár étel, akár energia tekintetében ezen gondolkodni, miközben a hipermarketek nyitva vannak, a gyorsétkezdék ontják a műhúst a zsemlékbe, és mindig van áram.

Egyrészt azért, mert az önellátó életmód sokkal egészségesebb; másrészt ha nem tesszük is meg, érdemes elgondolkodni rajta a jövőt illetően, mert lehet, közel van az az idő, amikor nem lesz sem gáz, sem kőolaj, sem áram. Rövidesen azzal szembesülhetünk, hogy kiapadnak a kutak, és nem lesz víz sem, vagy csak nagyon kevés, ami nem elég ahhoz a pazarló életmódhoz, amit folytatunk.

Talán ha már most abba tudnánk hagyni a pazarlást, unokáinknak sokkal jobb és könnyebb lenne az életük.

embereket leszoktassa a kertészkedésről és az önellátó életmódról.

Az üzletekben olyan mértékben csökkentették az élelmiszerek árát, hogy már a falusi embernek sem érte meg a gazdálkodás, és arra ébredtünk, hogy fogyasztói társadalom lettünk. Közben arra is rájöttünk, hogy mi már csak vásárolhatunk, eladni nemigen tudunk semmit sem.

Mindezt megnehezítette az is, hogy szinte lehetetlenné vált a biogazdálkodás, hiszen olyan kártevők jelentek meg, melyek ellen csak vegyszerekkel lehet védekezni. Így lassan oda jutunk, hogy a saját kertünkben megtermelt sárgarépa is mérgekkel van tele, és feltesszük a kérdést, hogy érdemes-e vele kínlódnunk.

HELYES IRÁNY

Mikor szinte mindenkit rázoktattak a multinacionális cégek, hogy vásároljon és ne termeljen, kezdik olyan szintre emelni az árakat, hogy az egyre elviselhetlenebb a középréteg számára is. Ráadásul ismét hiánycikk lett néhány áru, és feltesszük a kér-

A hála csepegő csapja

„Csak 46 éves volt”, újságolja valaki döbbenet, fülem hallatára, beszélgetőpartnernek, közös ismerősük halálhírét. Aztán elhallgat. Nem annyira a megindultságtól. Inkább az tükröződik az arcán, hogy idegen területre tévedt.

Ő, a sportember, aki kicsik és nagyok nevelésével, fizikai felkészítésével foglalkozik, nem tud mit kezdeni azzal, ha valaki idő előtt kilép az élők sorából. Ha a létezés egyik napról a másikra, valamilyen érthetetlen okból, túl hamar véget ér.

Ezért inkább tereli a szót, ismerős vizekre, otthonos témákra. Ami biztonságot nyújt számára; látszólagos, önbecsapós lelki megnyugvást. Olyan terepre, amit kezében tart, irányít. Mint például a saját munkája és tevékenysége.

A mai kor embere inkább félrenéz, ha találkozik a halállal. Mert nincs válasza rá. Nem illik az életébe, a rendszerébe. Az evangélium nélküli élet képtelen reagálni arra, hogy valaki elköltözött. Csak egy válasza van: belemenekül az életbe. Mint amikor a strucc a homokba dugja a fejét: amit nem lát, az nincs is.

Egy csomó vándor, messziről jött ember érkezik a temetési istentiszteletre. Akik évtizedes istenkerülő távolságból állnak a sír és az ige mellé. Sok-sok Társist megjárt ember. Sok futás, sok próba, saját út és elképzelés nyomán. Mennyi életút és mennyi egyéniség! Csak a sír ugyanaz. És a halál.

De az ige is, amely vigasztal. Micsoda hatalmas élmény, lelki gáttörés lehet valakinek, aki éveken, évtizedeken át csak menekült, rohant, társisi hajójeggyel a zsebében, hogy ott, a halál csendjében szól hozzá az Isten. Mint ha azt mondaná: te, aki élsz, aki itt vagy, jöjj, tarts velem!

A temető olyan hely, ahol az Isten igéje közvetlenül szól a tőle menekülőhöz. Ahhoz, aki élete folyamán ügyesen kicselezte a templomos lehetőségeket. De a sírkertben nincs menekvés. Dermesztő csendben, fájdalmas gyászban, a megszokottnál nyitottabb szívvel végig kell hallgassa, mit mond Isten, amikor elfogy az élet.

Élet és halál között zajlik az életünk. A hétköznapi rohanásában időnként sokkol a hír: egy ismerős, rokon, barát, valaki előre ment. Fiatalok, középkorúak is múlnak el az e világi létből. Hírességek, akiknek halálhírére felkapjuk a fejünket.

A minap három olyan ismerőst is töröltem a közösségi oldalon, aki már nincs velünk. Olyan természetellenes, hogy megmaradt utánuk képeik, bejegyzéseik, az ezekre kapott tetszésnyilvánítások, mint valami furcsa, elnémult virtuális sírhely.

Vajon a sok-sok elénk kerülő elmúlás nyomán megtanultuk-e értékelni az életet? A

mindennapi felkelést. A mozdulatot, ahogy esténként fáradtan lehajtjuk a fejünket a párnára. A jóéjt-pusztit. Az ölelést. Csepeg-e a hála csapja a szívünk belsejéből?

VASÁRNAPOK MISI BÁCSIVAL

A délutáni istentiszteletet a helyi idősotthonban tartjuk. Ahol ugyanúgy kell az ige az időskori társaságban élőknek, mint bárhol másutt. Az istentisztelet a lelki feltöltődés mellett programot, eseményt, kimozdulást jelent. Az emeleti szobáktól a fölszíni ebédlőig. A lényeg az: valami történik. Mint mikor a résnyire nyitott ablakon beszökik a szellő, és játékosan meglibbenti a függönyt. Valami mozdul. Magára vonva a tekintetünk.

Isten kinyújtott keze így érkezik vasárnap délutánoként. Jólesik bekapaszkodni, válaszokat kapni, és ha testileg már nem is, de legalább lelkileg egy kissé kiegyenesedni. És aztán gurulni tovább a tolószékben, mert nemsokára újabb esemény kezdődik: a vacsora. Így múlnak a napok. Időnként nyílik az

ajtó, és beszökik a szellő... A tekintet felemelkedik, követi a függöny libbenését. Mert lám, valami mozdul...

Misi bácsi minden istentiszteleten ott van. Régi ismerős ő. Még segédlelkész koromban lettem rá figyelmes egy város közeli szórványban, ahová kéthetente jártam. Református templom nem volt, a helyi római katolikus istenházában talált menedéket és befogadást az ige és az ökumenikus egységet alkotó gyülekezet. A helyiek büszkén emlegették Szacsvayt, aki a közeli településen született, és náluk anyakönyveztek.

Misi bácsi minden vasárnap ott ült az egyik hátsó padban a feleségével, a nyugdíjas tanítónővel, a húsz-harminc fős közösség tagjaként. Városról költöztek a kis faluba, hogy öregségükre jó levegő, erdő, mező vegye őket körül.

Aztán néhány évvel később, egy szolgálat alkalmával, már egy kisvárosi idősotthonban találtam rájuk. Majd újabb néhány év után, immáron egyedül, Misi bácsi településünk szeretetotthonába érkezett.

Most is minden istentiszteleten ott van. Egyszer, amikor üresen maradt a széke, bevallom, megijedtem. Egy idősotthonban ugyanis mást jelent a hiányzás, mint másutt. Sokszor örökre szól. Forgattam a nyakam: hol van Misi bácsi, a biztos pont? Mikor ezt meséltem neki, egy pillanatra elkomolyodott: úgy menne már, ha hívnák. Amikor meglibben az ég függönye...

Aztán a következő vasárnap újra jött, és azóta is mindig. És minden istentisztelet után, miközben a sok agg társát kiségitik, kitolják az ápolók, ő hozzám lép, én pedig próbálom megelőzni a hógylétet firtató kérdéssel.

Ilyenkor elmondja a világ szokásos rossz híreit, jellemzően Európa nyugati feléből, az arrogánsan nyomuló gender- és LMBT-lobbiról, az újliberalizmus és újmarxizmus mindennapos örületéről. Aztán megbeszéljük, hogy nekünk, itt, a keleti végeken még hátha van egy kis időnk. Túlélni mindezt. Hátha megtart a kegyelem.

Iskolai zaklatások

Iskolai zaklatásról akkor beszélünk, hogyha egy diákot ismétlődően és hosszú időn keresztül negatív cselekedeteknek tesz ki egy vagy több más diák (*Olweus, 1999*).

A ZAKLATÁS TÍPUSAI

- fizikai: rúgás, ütés, lökdösődés
- verbális: csúfolódás, ugratás
- kapcsolati: elkerülés, pletykálkodás, hazugságok terjesztése, fenyegető nézés, gesztusok
- cyber: internetes jelszavak megszerzése, valótlanságok terjesztése neten, mobilon
- szexuális zaklatás
- faji zaklatás

Az, hogy a gyerekek időnként összeveszenek, hajba kapnak, kibeszélik egymást, teljesen természetes dolog. Butaság lenne egy szülő részéről felmenni az iskolába és panaszt nyújtani be zaklatás címszó alatt azért, mert összeveszték vagy hajba kaptak szünetben a gyerekek. Meg kell tanítanunk a gyermekünket, hogy megvédje magát.

Viszont szülőként, pedagógusként kötelességünk fellépni, ha a negatív cselekedetek huzamosabb ideig történnek valaki kárára.

OKOK, OKOZATOK

Gyakran az irigység miatt kezdi zaklatni az egyik tanuló a másikat. De kiváltó ok lehet az is, ha valaki hátrányos anyagi helyzetben él, vagy visszahúzódóbb, esetleg valamilyen fogyatékosága van.

A kiváltó okok változhatnak, arra viszont hatványozottan figyelni kell, hogy a zaklatás nem marad az iskolában, hiszen a lelki terror folytatódhat a gyermek otthonában is online formában. Emiatt a feszültség állandósul az áldozat életében.

Míg régen az iskolában, a szünetekben folyt a bántalmazás, csúfolás, kiközösítés, addig manapság nem ritka az sem, hogy külön internetes csoportok alakulnak kifejezetten azzal a céllal, hogy pocskondiázzák, megsegyenítsék egyik iskolatársukat.

Nagyon fontos a bántalmazás felismerése a gyermekek életében, ugyanis ennek mindig következményei vannak: előfordulhat, hogy a bántalmazott viselkedése is romlik, hogy ő is idomuljon a többiekéhez és ne lógjon ki a sorból, később akár ő is zaklatóvá válhat, hogy valakin megbosszulja a rajta esett sérelmeket, de egy érzékenyebb gyermeket akár az öngyilkosságba is lehet kergetni a zaklatással.

JELEK

A bántalmazott gyerek fél otthon beszélni a történetekről, ha a zaklató diák megfenyegette őt, nehogy bárkinek is panaszkodni merjen.

Akadnak azonban árulkodó jelek, amelyekből a szülő felismerheti, ha gyermeke „bullying” áldozatává vált.

Az a gyermek, aki tartósan iskolai zaklatásnak van kitéve, észrevehetően zárkózottabbá válik. Ha korábban jó tanuló volt, akkor megfigyelhető a tanulmányi eredmények romlása. Rosszul alszik, rémálmai vannak. Zaklatottabb, nem megy szívesen iskolába, holott korábban nem volt ilyen jellegű probléma.

Kialakulhatnak pszichoszomatikus tünetek nála, azaz reggelente fáj a hasa, a feje, de akár be is lázasodhat.

Ezeket a tüneteket nem szabad figyelmen kívül hagyni. Próbáljunk beszélni gyermekünkkel, valamint az iskola vezetőségével.

MIT TEGYÜNK?

Az iskolai zaklatás ellen nem tudjuk megvédeni a gyermekünket, hiszen számtalan okból kipécézhetik őt. Azonban sokat segíthetünk neki, ha már egészen a kezdetektől önbizalommal teli, határozott gyermeknek neveljük, aki képes kiállni magáért.

Bátorítsuk már kicsiként is, dicsérjük gyakran, biztassuk őt. Még a szerető, támogató családi háttér sem garancia arra, hogy sosem válik a gyermekünk iskolai zaklatás áldozatává, viszont így nagyobb eséllyel fordul hozzánk még kamaszként is, ha tanácsra, segítségre van szüksége. Emellett olyan tulajdonságokkal vértessük fel, hogy ha bántalmazott szerepbe kerül, kevésbé tudnak rajta fogást találni, vagy a zaklatás során kevésbé sérül az önbizalma, nem fordul teljesen magába a történet hatására.

MIT TEHET AZ ISKOLA?

Az iskola hozzáállása, szerepvállalása nagyban befolyásolja, milyen mértékben harapózik el a bullying az intézményben, vagy

hogy mi lesz a végkimenetele és az utóélete egy-egy zaklatási ügynek.

Szülőként segítség bevonása nélkül nem lehet megoldani egy ilyen ügyet. Nem az a megoldás, hogy felszólítjuk a gyerekünket, védje meg magát, adja vissza, mert így akár ő maga is zaklatóvá válhat később... Nem jó ötlet elvenni a kamasz telefonját, hiszen azalatt őt büntetjük. Az sem célravezető, ha első indulatunktól vezérelve, segítségkérés nélkül megkeressük a bántalmazót vagy a szüleit.

Amikor fény derül a zaklatásra, jelenteni kell az iskolában az osztályfőnöknek és az igazgatónak, akiknek kötelességük kivizsgálni a történeteket.

A régi bevett szokás a zaklatás szankcionálása, valamint az iskolaváltás, ha nem szűnik meg a zaklatás. Csakhogy ez

még nem teszi semmissé az áldozatban okozott lelki károkat, ráadásul az online zaklatás korában a bántalmazott gyermekről terjedő pletykák előbb elérik az új iskolát, mint maga a tanuló. De egyes esetekben valóban nincs más út.

BÉKÜLÉS – BÉKÍTÉS

Ideális megoldás a jóvátételi eljárás, amelyen az intézményvezető és/vagy az osztályfőnök, valamint a bántalmazó, illetve a bántalmazott gyermek a szüleivel együtt vesz részt.

A büntetés itt sem maradhat el, hiszen az erőszak minden formája elfogadhatatlan, de lehetőséget kap mindkét fél arra, hogy elmondja, milyen érzések munkálkodtak benne, és milyen tettek vezettek ideig.

A jóvátételi eljárás fontos eleme az én-kommunikáció, azaz hogy a felek ne a másikat minősítsék, hanem saját magukról beszéljenek, arról, mit váltottak ki belőlük a történetek. A két fél jobban átlátja ezáltal a másik helyzetét, ami oldhatja a köztük lévő feszültséget, egyúttal szerepet játszik abban is, hogy a zaklatás ne folytatódjon tovább.

Ha ez nem kivitelezhető, mert a bántalmazó fél szülei nem segítenek és nem is jelennek meg az ilyen megbeszéléseken, a gyereket valahogy külön kell választani, hogy ne folytatódhasson a bántalmazás a szünetekben.

I-vitamin bevétel Lackfi módra a Lankadatlanul-on

Kicsit talán késői időpontban, de időszerűen és alkalmas időben csattant a jóéjt-puszi Szigetlankán. A Lankadatlanul nyitott bibliaóra évadzáró alkalmán fellépett Lackfi János József Attila-díjas költő és Szirtes Edina Mókus Erkel Ferenc-díjas énekesnő, zeneszerző.

Rác Ervin szervező, házigazda lelkipásztor Pál apostol Efézusbeliekhez írott levele 5. részének első két verse alapján köszöntött: „Legyetek tehát Isten követői, mint szeretett gyermekei, és éljetez szeretetben, ahogyan Krisztus is szeretett minket, és önmagát adta értünk áldozati ajándékkul, Istennek kedves illatként.”

Lackfi versei ennek az igének megfelelően sugározzák a gyermekiesség szabadságát és árasztják Krisztus jó illatát.

A szervezők meglepetéssel készültek az előadónak: Fehér Imola költő szervezésében, Heinrich Andrea felkészítésében Scheitli Krisztina, a BBTE pszichológia karának végzős hallgatója szavalta el csodálatosan a költő Hajlékkészítés zsolttára című versét.

Ahogy azt meghirdették: a költő #jóéjt-puszi-köteteinek versei tárultak a gyülekezet elé a rendkívüli alkalmon.

Lackfi János „jóéjt-puszi” tűzzel, szenvedéllyel szóltak a hitről, és szédítő száguldásra invitáltak Isten kalandparkjában. A gyülekezet ámulattal, bólogatva és mosollyal hallgatta Lackfi verseit és Szirtes Edina énekeit, hegedűjátékát.

Lackfi János, az egyik legnépszerűbb kortárs magyar költő, író, a Facebook-oldalán rendszeresen oszt meg friss verseket, amelyek #jóéjt-puszi hashtaggel látnak napvilágot. A versek rögtön megmérettetnek a közösségi oldal aktív online közegében direkt visszacsatolással a költőhöz, s ő sokszor az olvasói megjegyzésekre további versekkel válaszol.

A #jóéjt-puszi tehát aktív irodalmi körre alakult az utóbbi években, több száz verssel. Ezek közül válogatott Lackfi János két kötetre valót, s a könyvek a Harmat Kiadó gondozásában jelentek meg 2021-ben és 2022-ben.

„Nagyon sok szöveg imában született, és olyanokat tud bmondani, amiket én magamtól soha nem írnék, vagyis Tőle jön” – vallott versei keletkezéséről Lackfi.

A költő saját hitéről, Isten-tapasztalatairól is őszintén és meglepő közvetlenséggel

vallott. Mindeközben Lackfi János élettörténetének jelentős eseményeit helyezte előtérbe visszapörgetve az idő kerekét a kezdetekig, amit a gyülekezet ámulva hallgatott.

Istent gyakran feltesszük a legfelső polcra, porfogónak. Pedig elképesztő közel van hozzánk, ő az ásványvizünkben a buborék, a bőrünkön a tetkó, a kártyánkban a chip, a benzinkúton a wifi, a hamburgerünkben a só, a lelkünkben a furdalás és az ujjongás, tudónkben a levegő. Érdemes vagányul, humorral, mélyseges lenyűgözöttséggel beszélni róla.

I-vitamin bevétel mindenkinek! A nagy sikerű #jóéjt-puszi-kötet verseivel duettezett a szerző, Lackfi János és a bámulatosan sokszínű Szirtes Edina Mókus. Hatalmas élmény volt ez a szigetlankai gyülekezet számára.

RÁC ERVIN

Isten oltalma a közösségen

Az idei nyár kezdetén életfát avathattak a pelbárthidai közösség. Az ünnepséget a konfirmációi istentisztelet kiegészítéseként tervezték, mert vallják: életünk értelme, folyása és jövője a helyes öntudatra ébredt fiatalokban rejlik.

A közel ötszáz lelkes településen a cél egy emlékhely kialakítása az Árpád-kori templom közelében, a faluban jól látható helyen. Arra szeretnék felhívni a figyelmet, hogy a család mellett nagy jelentősége van az összetartó közösségnek is. Olyan közösséget építenek és hirdetnek, mely tisztában van a múltjával, emlékezteti az utódokat a sajátos értékekre, és már a jelenben dolgozik a reményteljes jövő megvalósításán.

Az ifjak vallástételét és megáldását követően az életfa alkotója, Sipos Béla fafaragó mester elmondta, hogy az életfa fontos üzenete a mélyről táplálkozó gyökér, mely nélkül nincsen élet, nincs megmaradás. De fontos a törzs üzenete is: egy egész akácfarönk van kettévágtva és aztán egybeszerkesztve. Ez

utal a szétszaggatás ellenére is megvalósuló egységre. A kettős kereszt pedig Krisztushoz tartozásunk tényét hirdeti mindenki számára. A fémlemezre írt, Pelbárthidán szolgált lelkipásztorok neve a folytonosság és az alázatos, engedelmes szolgálat hirdetője. A legfelül lévő töviskoszorú, mely a Szent Koronára emlékeztet, azt üzeni, hogy Isten van mindannyiunk felett, Aki oltalmaz, vezet, és mindörökké velünk marad.

Az életfa tövében két pajzs is látható, a két világháború hőseinek nevével. A hűség és

a becsület mindannyiunkat kötelez, és tiszteletre indít. Amikor a férfi harcra indult, pajzsával vagy pajzsán térhetett vissza. Mindennapi harcainkban, melyeket leginkább a kísértővel kell megvívunk, Isten a mi pajzsunk, Akivel biztosan mienk a végső győzelem!

Az eseményt megtisztelték jelenlétükkel a hagyományőrző huszárok és kurucok, továbbá a Vitézi Rend képviselői.

Irodalmi összeállítással emelte az ünnepély rangját Meleg Vilmos színművész.

GHITEA-SZABÓ JÓZSEF LEVENTE

Egyházkerületi nőszövetségi konferencia Köröskisjenőn

(Folytatás az 1. oldalról)

Nehémiás idején minden ok megvolt a sírásra, a félelemre, a fájdalomra. Isten azonban minden időben erőt ad, felülről jövőt. Sok hiányosságunk és erőtlenségünk van, de ami belőlünk hiányzik, azt Isten mindig kipótolja. Kézzelfoghatóvá akarja tenni abban is, hogy együtt vagyunk itt és most!

Isten erejében menedék van. Néha azt érezzük, hogy el kell menekülnünk valahová: a kertbe, a városba vagy a szobánk rejtekébe, ami haszontalan pótcselekvés. Menekülj Istenhez! A Szentírás minden oldalán, éppen neked, a te bátorításodért szól!

Folytatva igehirdetését a püspök megállapította, hogy a gyülekezetek nőszövetségi alkalmait egyre nehezebb megszervezni. A vállalkozókedv fogyóban van, ráadásul nehezítő körülmény mindig akad, ami miatt elmarad a szíveket megerősítő találkozások öröme. Vállalkozni kell! Nőszövetségi alkalmakat kell szervezni, mert azok a mi javunkra vannak, és mások javát is így tudjuk szolgálni!

A nőszövetségeket ebben áldja meg Isten, hogy mindig legyen helyük a megerősítő találkozásoknak! – zárta igemagyarázatát a püspök.

Közösség

Az istentisztelet közös úrvacsorázással folytatódott. Az úrvacsorai beszédet Arday Erika, a Bihari Református Egyházmegye Nőszövetségének elnöke tartotta, az öt asztalnál pedig a bihari egyházmegye nőlelkészei segédkeztek a szent jegyek kiosztásában.

Az istentisztelet után az öt évvel ezelőtt megalakult biharszentjánosi Fénykövet keresztyén zenei együttes szolgálata következett.

Az ünnepi köszöntések sorát Bogya-Kis Mária, az egyházkerület nőszövetségének elnöke nyitotta meg. Hangsúlyozta: a bennünket körülvevő világ hirtelen jött kihívásaiban, először a koronavírus-járvány, majd a szomszédban zajló háború ellehetetlenítő nehézségeiben a nőszövetségnek fel kellett találnia magát. A talpraesettségnak és a női kitartásnak köszönhetően élnek továbbra is a nőszövetségi tevékenységek, és lehetünk ismét együtt néhány év kihagyás után is.

Vinczéné Pálfi Judit, a KREK missziói előadó-tanácsosa ismertette a konferencia nyújtotta lehetőségeket. Imasátrat húztak fel az elcsendesedésre, lánysátrat a fiatalabbak számára, ahol a kortárs női irodalomról beszélgethettek Gazda Melinda újmosszói lelképásztornóval, illetve minden egyházmegye számára standot állítottak fel, ahol a

bemutatott saját készítésű kézműves termékekből vásárolni is lehetett, így támogatva a nőszövetségek munkáját. A jövőre nézve pedig Vinczéné Pálfi Judit elárulta, hogy a következő konferenciára egy baba-mama sátrat is terveznek, hogy a kismamáknak se kelljen otthon maradniuk. Az alkalmon összegyűlt perselypénzt pedig az egyházkerületben működő két idősothon és két gyermekotthon számára ajánlották fel.

„AMÍG ÉLÜNK, JÖVÜNK”

Dénes István Lukács, a bihari egyházmegye esperese, egyházkerületi generális direktor szintén az aznapra kijelölt ígérésből, Nehémiás könyve 8. részéből hozott köszöntő ígét. Egy feltűnő egyezésre hívta fel a figyelmet: az ottani összegyűlekezés szintén a hetedik hónapban történt, akárcsak a kerületi nőszövetségi találkozó, ami mindig július harmadik szombatjára van időzítve! Köszöntésének végén a kárpátaljaiakért mondott szüntelen imádságra kérte a gyülekezeteket és nőszövetségeket, nehogy elfáradjunk ebben a szolgálatban!

Az előadások sorát Bogya-Kis Mária kezdte meg: a szatmárnémeti-szamosmegyeri Árva Bethlen Kata nőszövetség egyházépítő szerepét mutatta be. Évek tapasztalatát összefoglalva felvázolta, hogyan tevékenykedett a nőszövetség a templomépítéstől a csigatészta-készítésen át mások szolgálatáért.

Személyes példákat és lélekerősítő interjúrészleteket sorolt fel. Ezek foglalta talán az elhangzott „amíg élünk, jövőnk” jelmondat lehetne. Bogya-Kis Mária lelképásztori szolgálata során mindig azt tapasztalta, hogy Isten értékesnek teremtett minden embert, a

másik ember jólétének előmozdítása pedig öröm mindenki számára!

EGYMÁSSAL SZEMBEN

A közbeékelt ebéd után Visky István *A társ, akit Isten velem szembe állított* című könyved és megnyerő stílusú előadását hallgathatták meg a nyári forróságban kitartóan jelen lévő asszonyok. Előadásában a lelképásztor arról beszélt, hogy mit jelent asszonynak lenni a teremtéstörténet alapján.

A bibliai történet zsidó szellemiségtörténetét felhasználva körvonalazta: amíg a megteremtett férfi olyan, mint egy (agyag)edény, amibe csak tölteni lehet, addig az asszonyi természetet Isten (agyag)téglaként újra és újra szüksége és célja szerint felépítheti.

Előadása végén Bogya-Kis Mária és Nagy Erika nőszövetségi vezetők közreműködésével egy kifejező példával szemléltette, mit jelent a társ, akit Isten velem szembe állított: két ember csak úgy tud felemelni egy asztalt, ha annak két végén, egymással szemben megállva próbálnak erőt kifejteni.

Az alkalom a szomszédos egyházkerületek nőszövetségének köszöntésével folytatódott. Idén Borsos Melinda, az Erdélyi Református Egyházkerület Nőszövetségének elnöke, illetve Pap Mónika volt jelen, aki a Tiszántúli Református Egyházkerület Nőszövetsége elnökének, dr. Gaál Botondné dr. Czeglédi Máriának a köszöntő szavait tolmácsolta.

A LAPRÓL

Végül bemutatkozott a *Harangszó* című egyházkerületi lap. Tötös Beáta és Tokár Sándor szerkesztők, illetve Arday Erika (aki az indulástól kezdve évekig a lap munkatársa volt) népszerűsítették az újság rovatait, és felhívták a figyelmet arra, hogy miért érdemes és fontos egyházi sajtót olvasni: akkor értelmezzük helyesen a valóságot, ha Krisztus szemüvegén keresztül látjuk azt!

Ebben nyújt támpontot és eligazítást a *Harangszó*, amely megrendelhető a lelképásztori hivatalokban, de *Harangszó*-hírlevél néven már évek óta jelen van a Facebookon is. Olvasásával szélesedik a hívő ember ismerete és látószöge, ráadásul megvásárlásával az egyházi sajtót is támogatjuk!

A nőszövetségi konferencia az új zászlók megáldásával (Kusaly és Arad-Gáj nőszövetsége) és Nagy Erika egyházkerületi nőszövetségi alelnök áhítatával zárult.

Áldott alkalom volt az első percétől az utolsóig!

A Bihari Református Egyházmegye kórusainak találkozója

Immár harmincadik alkalommal rendezték meg június 12-én délután a Bihari Református Egyházmegye kebelébe tartozó gyülekezet énekkarainak találkozóját, ezúttal a nagyváradi-rogeriuszi református templomban.

A rendezvény nyitóáhitattal vette kezdetét, Dénes István Lukács esperes igemagyarázatát a 100. zsoltár verseire alapozta.

Az áhitat után Kövendi István, a nagyváradi-rogeriuszi református gyülekezet lelkipásztora köszöntötte házigazdaként a kórusokat és a jelenlevőket.

Megtudtuk, hogy 15 énekkar mérettetik meg, a sorrendet pedig sorshúzással döntötték el.

Elsőként a házigazda Nagyváradi-Rogériusz kórusa mutatkozott be, karvezető Pop György; majd Kisnyégerfalva, karvezető Oláh Sándor; Nagyváradi-Rét Sztáray Mihály kórusa, karvezető Márkus Zoltán; Hodos, karvezető Spurigán Zoltán; Élesd Hozsanna énekkara, karvezető Kajántó Judit; Bors, karvezető Nagy

Zita; Biharszentjános, karvezető Simon Angéla lelkipásztor. Ezt követően a Bihari Református Egyházmegye Vox Pastoris elnevezésű lelkész-kórusa lépett a közönség elé, karvezető Szigeti Ferenc lelkipásztor, őket a szalontaiak énekkara követte, kórusvezető Borbély Ildikó. A további sorrend a következő volt: Szalárd, karvezető Szerefi Sas Emőke; Nagyváradi-Újváros, karvezető Orosz Ottilia; Nagyváradi-Olaszi

Béczy Ernő énekkara, karvezető Jákó Sándor; Bihar, kórusvezető Spurigán Zoltán; Nagyváradi-Csillagváros, karvezető Kozma Gyula; Magyarremete, karvezető Csiszér Júlia.

Ezen a napon az énekkarok és a karvezetők nagy hozzáértéssel tettek bizonyosságot, hiszen szebbnél szebb egyházi énekektől volt hangos a Nagyváradi-rogeriuszi református templom. Jó volt együtt Istent dicsőíteni énekszóval.

Nyári presbiteri konferencia

A presbiter és szolgálat témával tartotta nyári konferenciáját a Bihari Református Egyházmegye Presbiteri Szövetsége.

A vastag falakkal épült Nagyváradi-Újvárosi templomban kellemes hívős fogadta június 26-án, szombaton délelőtt a kint tomboló nyári hőségéből a tanácskozásra érkező mintegy 150 presbitert és lelkészt. A megbeszélésre az egyházmegye mintegy 50 egyházközsegből érkeztek résztvevők.

Mint minden alkalommal, most is igehirdetéssel kezdődött a konferencia. Herdeán Gyöngyi, a helyi gyülekezet lelkipásztora szolgált nyitóáhitattal, igei magyarázatát az 1Jn 5,6–12-re alapozta. „Nagy szükség van arra, hogy bizonyágtévő emberek legyünk ebben a világban...” – szölktek a lelkipásztor bátorító szavai.

Az istentisztelet után a Bihari Református Egyházmegye Presbiteri Szövetségének elnöke, Vasil István köszöntötte a résztvevőket, a meghívott vendégeket. A köszöntések rendjén a KREK PSZ elnöke, Tóth András és Mészáros János főtitkár kívántak áldott együttlétet és sikeres munkát a konferencia munkálataihoz.

A PRESBITER

Dénes István Lukács lelkipásztor, esperes *Presbiter és szolgálat* címmel tartott előadást. Az időszzerű téma boncolgatását a jelenlevők nagy figyelemmel és érdeklődéssel követték. Az előadó a presbiterek és lelkészek jó együttműködésének alapjait fogalmazta meg.

Olyan kérdésekre kaptunk választ, mint: Kik a presbiterek? Mi a presbiter feladata? Miről lehet felismerni a presbitert? Sok érdekesítő gondolatot osztott meg velünk az előadó.

A presbiterek a gyülekezet sáfárai, és minden attól függ, hogy a rájuk bízottakkal hogyan gazdálkodnak, hiszen presbiternek lenni nemcsak egy cím, hanem komoly munkával járó felelősség is.

Szolgálni csak *imádkozva* lehet társaidért, gyülekezetédért, közösségedért; *szerezzel* szolgálni képmutatás nélkül, *tisztelettel, alázattal és buzdítva*.

A presbiternek át kell látnia a gyülekezetnek azt a részét, amelyet rá bízta, tartania kell a kapcsolatot az emberekkel, a családokat kell látogatnia. Közös döntéshozatalokban kell tevékenyen részt vennie, nem csak egyszerű kérdések kapcsán.

KÖNYVEK

A tanácskozás második részében Fábíán Tibor lelkész-újságíró utóbbi három könyvét mutatta be a jelenlevőknek.

Az *Ilyenek voltunk* című kötet 37 elbeszélése nosztalgikus visszaemlékezés az óvodás kortól a felnőtté válásig eltelt időre. Végül az apa csalódottan veszi tudomásul, hogy az elmúlt évtizedek változásai miatt gyermekének már nem tudja megmutatni a saját gyermek-kora helyszíneit.

A másik két kötet is a világjárvány alatt született. A *Ceaușescu elvtárs, pajtárs* a diktátor házaspár utolsó napjait mutatja be, a *Guyana szörnyei* pedig egy kitalált történet, mely a távoli Dél-Amerika legeldugottabb országában játszódik. A szerző dedikálta könyveit.

Ezután egy másik könyvbemutató következett, a kézzel írott Szentírásé, a 14 kötetes Covid-Bibliáé.

Vinczéné Pálfi Judit lelkész, a Királyhágómelléki Református Egyházkerület missziói előadótanácsosa mutatta be és fűzött magyarázatot ehhez az egyedülálló kézzel másolt Bibliához.

„Ez egy óriási nagy munka volt. A pandémia időszaka alatt fogalmazódott meg a gondolat, hogy üljünk le a Szentírás mellé, és ha nem tudunk menni a templomba, akkor írjuk le, akkor másoljuk le, térjünk lélekben Isten elé, és ez által lelkeségben legyünk egymással. Szeretném, hogy ez a Szentírás használva legyen, vigyázza rá. Élünk vele, élünk általa! Én hiszem és remélem, hogy legalább 1200 testvérnek ez egy olyan örömet szerez, ami bennünket mindig kíváncsiságra, vágyakozásra, kitartásra, Isten ígéjében való hitre és alázaatra motivál” – fogalmazott a lelkész.

Megújult Berend református temploma

A Szamos jobb partján, Szatmárnémetitől 14 kilométerre fekszik Berend. Református temploma nemrég újult meg, ebből az alkalomból látogattuk meg az alig félszáz lelkes gyülekezetet.

Berend első írásos említése 1330-ból ismert. A 14. század elején már temploma volt; ekkori birtokosa a szász származású Berendi család. Az 1970. május 14-i árvíz a falu 50%-át elpusztította. Az árvíz következtében Berend, több más környékbeli faluval együtt, szinte elnéptelenedett; csupán néhány család maradt itt. A faluban református és görögkatolikus templom található.

Simon Attila beszélgető lelkipásztor elmondta, hogy 1927-ben épült fel a református templom, 1937-ben pedig elkészült a torony. A gyülekezet, bár kis létszámú, igyekszik a templomát rendben tartani; tagjai arányaiban szép számmal látogatják az istentiszteleteket. Fontos számukra a templomuk.

2015-ben érkezett a lelkipásztor a szatmárudvari gyülekezetbe, és mint leányegyházat vette át a berendi közösséget is. Érkezése előtt sikerült áramot bevezetni a templomba, kicserélték az ablakokat, és felújították a templom tetőzetét.

2016-ban elkezdődött a belső felújítás, padfestés, később pedig fűtés került azokra a padokra, amelyeket gyakrabban használnak. Ezt követően a harangot villamosították, időközben a templom hátsó részét is felújították; ez Petőfi teremként szolgál, ahol a március 15-i ünnepeket is tartják. Az utóbbi években felváltva (egyik évben Szatmárudvariban, másik évben Berenden) ünnepel együtt a község magyarsága március idusán. A templom ezen része a tervek szerint ravatalozóként is fog funkcionálni.

A templom külső felújítása meghaladta volna a gyülekezet önerejét. Pályázatot nyújtottak be a kultuszminisztériumhoz, és a 75 000 lejből, amit kaptak, felújították a toronyrészt a bejáratig. A Magyar Kormány részéről, a Bethlen Gábor Alapkezelő Zrt. jóvoltából ötmillió forintot hívtak le, ebből sikerült befejezni a templom külső részét.

A gyülekezet 53 lelket számlál, ennek ellenére a nagy ünnepeken Szatmárudvariból is sokan kimennek az alkalmakra, mintegy nyolcvanvan vesznek részt ilyenkor az istentiszteleteken. Ragaszkodnak az ősi templomukhoz. A város közelsége miatt elképzelhető, hogy a jövőben többen vissza is költözhetnek. Van tehát hála és remény Berenden.

Szamoskőródiak és dobrácsapátiak a nemzet fővárosában

Sajgó lábakkal, feledhetetlen élményekkel és derűs arckifejezéssel szálltak le a buszról július 10-én, vasárnap este azok a szamoskőródi és dobrácsapáti emberek, akik az elmúlt hétvégét egy közös gyülekezeti kiránduláson, Budapesten töltötték.

Péntek reggel jó kedélyű izgatottsággal ült buszra a harminchat fős csoport. Talán a legizgatottabb maga a lelkész volt, akinek a gondolatai az utazás, szállás, étkezés és a rögzített időpontok között csapongtak. Továbbá kisebb belső feszültséget gerjesztett az is, hogy egy olyan városban készültem elkalauzolni a kiránduló csoportot, amelyet nem is ismertem. Később viszont kiderült, hogy egyáltalán nem volt ok az aggodalomra.

BEMELEGÍTŐ

A határt átlépve minden személy kapott egy előre elkészített útitervet, amelyből azonnal kiderült, hogy a következő néhány napban nem a pihenés lesz a főszerep.

A zökkenőmentes utazás végén megérkeztünk Budapest belvárosába, s mindenki elfoglalta a szobáját. Rövid pihenő után, bemelegítésként elsétáltunk a két kilométerre lévő Vigadó térre, ott felszálltunk a „Budapesti körjárat” hajóra, s eljutottunk a Margitszigetre. Itt megcsodáltuk Magyarország legnagyobb zenélő szökőkútját, és gyönyörködtünk a sziget rendezettségében. A jókedvünket csak a hirtelen támadt hideg szél próbálta elvenni.

CSODÁLAT

Másnap reggel elszántsággal néztünk szembe a nap kihívásaival, s rögtön az elején a legnagyobb fába vágtuk a fejszénket. Felmentünk a Gellér-hegyre, ahonnan csodás kilátás tárult a Dunára és a városra. Innen utunk a Budvári Palotához vezetett, s a hegymászás után nagyon tudtunk örülni a lifteknek.

Lenyűgöző volt a palota nagysága és szépsége, annak pedig külön örültünk, hogy a Sándor-palotánál megtekinthettük az őrség-

váltást. Gyalogtúránk következő állomása a Halászbástya és a Mátyás-templom volt. Innen még egy kilométert kellett gyalogolnunk az étteremig, ahol már vártak ránk a finom ebéddel. Nehéz eldönteni, hogy a többórás gyalogtúra után az ülés, az ízletes étel vagy a hideg ital esett a legjobban. Azt hiszem, hogy mindhárom együtt.

Ebéd után felkerekedtünk, és mélyen a föld alá bújtunk. Vagyis nem bújtunk, mert levitt a mozgólépcső. A metró néhány perc alatt elszárgult velünk az Országházig, pedig a kényelmes üléseken még elidőztünk volna egy kicsit, csak hogy nem pazarolhatuk az időt, hisz vártak ránk Magyarország legikonikusabb épületében.

Ha már azt írtam, hogy a Budavári Palota lenyűgöző, akkor az Országház látványára nem is találok szavakat. Bájos idegenvezetőnk bemutatta nekünk az épület érdekességeit és korszakalkotó megoldásait. A látogatás csúcspontja a Szent Korona megtekintése volt.

A közelben felkerestük még a Kossuth Lajos-szoborcsoportot, József Attila szobrát, a „Cipők a Duna-parton” holokausztemlékművet, végül felkutattuk Dobrácsapáti és Szamoskőröd település nevét az Összetartozás Emlékhelyén. Innen a szombati nap utolsó állomására utaztunk, a Hősök terére.

Vasárnap reggel kissé nyúzottan, de töretlen lelkesedéssel indultunk a Reménység Szigetére, ahol részt vettünk az Erdélyi Gyülekezet istentiszteletén.

A kirándulók ráébredtek, hogy hiába utaztak el Budapestre, még ott is a saját lelkészük prédikálását kell hallgatniuk. Dr. Fazekasné Kummer Adél nagytiszteletű asszony és a gyülekezet egykori lelkipásztora, dr. Zalatnay István fogadott minket. Az igehirdetés a Lk 19,1–10 alapján szólt Zákheus történetének fordulópontjairól, amelyekben felismerhetjük saját hitéletünk állomásait is.

Hálásak vagyunk Istennek, hogy áldásosá tette a kirándulásunkat. Továbbá köszönetet mondunk a Bethlen Gábor Alapkezelő Zrt. támogatásáért.

In memoriam vitéz Szilágyi Adalbert Béla

Egy előre nem látott műszaki hiba miatt gépkocsim leállt Nagybánya határában, így egykori főgondnokunk koporsója mellett nem állhattam meg Szinérváralján.

Ezért élek a sajtó nyújtotta lehetőséggel, hogy egyrészt a családnak őszinte részvételem kifejezzem, másrészt az elhunytak az egyházi közéletben kifejtett tevékenységéről megemlékezzek. Azért erről, mert a más irányú aktív szerepvállalását sokan nálam jobban ismerik.

Egyházi tisztségei közül (több is volt) egyházmegyei főgondnoki beosztását szeretném fókuszba állítani. Azok kedvéért, akiknek nincs ismeretük e tárgykörben, szabad legyen néhány eligazítással szolgálnom.

Református egyházunkban az egyházmegye Kánonunk (egyházunk törvénykönyve) meghatározása szerint: „több egyházközségnek a kormányzás, rendtartás és közigazgatás céljából szervezett testvéri közössége”. Ennek a „közösségnek” csúcstisztségviselői az esperes és a főgondnok. A főgondnok jog- és hatásköre az esperessel együtt – ugyancsak a Kánon rendelkezése szerint – a többi között: képviselni az egyházmegyét, felügyelni az egyházmegye pénz- és vagyoni ügyeit, ügyelni az egyházmegye levéltárára és az egyházmegye területén lévő műemlékekre, aláírni az alkalmazottak munkaszerződését és azok munkáját nyomon követni.

Nos, Szilágyi Béla több cikluson átívelő egyházmegyei főgondnokként hittel és teljes odaszánással teljesítette feladatát. Fontosnak tartom azok névsorát is leírni, akik előtte és utána ezt a felelősségteljes tisztséget betöltötték egyházmegyénkben az utóbbi fél évszázadban, amióta én itt szolgálok: dr. Bagossy Sándor, Szász Lajos, Mike Gyula – Nagybánya, Szilágyi Adalbert Béla – Szinérváralja,

Nagy József – Máramarossziget, Vicsai János – Szamosardó.

Bizonyára az ő esetében a családi háttér is megfelelő közeg volt ahhoz, hogy küldetését híven teljesítse, ugyanis édesapja református lelkipásztorként szolgált egyházmegyénkben egyebek mellett Nagysomkúton (itt született ő is) és Magyarlápason. Anyai felmenői között is sok neves református prédikátor volt.

Hivatása szerint a szó igazi értelmében pedagógus volt – matematikát tanított, de szívéhez nagyon közel állt az irodalom is. Gyakran osztotta meg gondolatait az olvasókkal a lap hasábjain keresztül is. Ady volt „a szíve csücske”. Bizonyára az elmúlásra készülve ott duruzsoltak lelke mélyén az alábbi sorok: „Tekints meg engem, tekints meg, Uram, / Ejtesd el bolond fegyverem / S ha mindenképpen vad düh kínoz, / Fektesd le szépen halottaimhoz / S arcomat hozzád emelem, / Tekints meg engem, tekints meg, Uram.” (Ady Endre: Dühödt, halálos harcban) Illetve Jeremiás siralmainak néhány gondolata, melyek a verset ihlették: „Tekints meg, óh Uram, mert gyötrelemben vagyok, az én belső részeim elepedtek, elfordult az én szívem én bennem: mert ellened rugódoztam: ott kinn fegyver pusztít, otthon halál vagyom” (JSir 1,20).

A boldog feltámadás reménysége alatt nyugodjon békében!

VARGA KÁROLY

A Bethlen Gábor Kollégium alapításának 400. évfordulóját ünnepelték Nagyenyeden

Erdély egyik első felsőoktatási intézményét eredetileg Gyulaféheváron alapította meg 400 évvel ezelőtt Bethlen Gábor fejedelem; az intézményt 40 évvel később Apafi Mihály fejedelem Nagyenyedre költöztette. Ma református kollégiumként működik.

A jubileumi ünnepségen Potápi Árpád János, Magyarország Miniszterelnökségének nemzetpolitikáért felelős államtitkára elmondta: a magyar kormányt is Bethlen Gábor fejedelem intézményalapítási sikere ihlette, amikor 12 évvel ezelőtt a nemzetpolitika fő pilléréként határozta meg az erős oktatási intézményrendszer létrehozását. „Ebben az intézményrendszerben a Bethlen Gábor Kollégium kimagasló bástyának bizonyult, és bizonyult most is” – jelentette ki.

Az államtitkár úgy vélte, a magyarságnak cselekvő nemzetként ragaszkodnia kell gyökereihez. Közölte: Magyarország kormánya ma világszerte 300 ezer diák minőségi magyar oktatását teszi lehetővé vagy segíti. Eh-

hez a határon túli magyarok is hozzájárultak a szavazataikkal – mondta.

Kelemen Hunor romániai miniszterelnök-helyettes nemzedéke feladatának azt jelölte meg, hogy jobb állapotban hagyja a magyar intézményeket, mint amilyenben megörökölte azokat.

Úgy vélte, ez az erős fundamentum, örökség segíti majd a későbbi generációkat a további építkezésben.

A Bethlen Gábor Kollégium – megalapítása szerint – az itt tanuló nemzedékek transzilván Oxfordja volt, és az impozáns, korszerű épület ma is ennek a szellemiségnek a hordozója. Kató Béla erdélyi református püspök a reformáció érdemének nevezte, hogy Erdélyben is felismerték az oktatás jelentőségét. Megállapította: Bethlen Gábor fejedelem a Collegium Academicum létrehozásával bekapcsolta Erdélyt Európa kulturális vérkeringésébe. Az értelmiség képzésének nagyszerű hagyománya a szórványba került magyarságban sem vész el – hangoztatta.

A megemlékezést indító református áhítat prédikátora, Szegedi László püspök-helyettes – a kollégium egykori diákja – azt nevezte a tanintézet erősségének, hogy tanárai évszázadokon keresztül mindig többet tettek, többet adtak a diákjaiknak, mint amennyit a kötelesség kért tőlük.

Lőrincz Helga, Nagyenyed alpolgármestere kijelentette, a 25 ezer lakosú kisváros jelentőségét a kollégium adja, a kollégium pedig nem lenne olyan jelentős Bethlen Gábor szellemisége nélkül.

Több szónok is sorolta a magyar tudományosság, kultúra nagy alakjait, akik a kollégiumban tanultak. Többször elhangzott Kőrösi Csoma Sándor Kelet-kutató, Bolyai Farkas matematikus, Barabás Miklós festő, Áprily Lajos költő, Sütő András drámaíró neve.

A Bethlen Gábor Kollégium jubileumára a városba hívott egykori diákok megtöltötték az iskola belső udvarát.

ERDON.RO, MTI

VÁLASZTÁSI ÜTEMTERV a 2022. évi tisztújításokra

EGYHÁZMEGYEI TISZTÚJÍTÁSOK

- júl. 4–18. – jelölécédulák kikézési-
tése, presbiteri gyűlések megtartása
- júl. 21–23. – jelölő közgyűlés
- júl. 24. – aug. 7. – óvások
- aug. 8. – aug. 17. – elbírálás
- aug. 22–27. – választóközgyűlés
- aug. 28. – szept. 11. – fellebbezések
- szept. 12–21. – elbírálás, kiértesítés
- szept. 22. – okt. 9. – alakuló
közgyűlés (eskütétel)

EGYHÁZKERÜLETI TISZTÚJÍTÁSOK

- júl. 21–23. – jelölécédulák kikézési-
tése
- július 24. – aug. 21. – presbiteri
gyűlések megtartása
- aug. 22–27. – jelölő közgyűlés
- aug. 28–szept. 3. – EVB általi összesítés
- szept. 3–25. – jelölések közzététele
- szept. 26 – okt. 10. – óvások
- okt. 11–20. – óvások elbírálása
- okt. 21. – választóközgyűlés
- okt. 22. – nov. 5. – fellebbezések
- nov. 6. – nov. 15. – elbírálás
- dec. 9. – alakuló közgyűlés (eskütétel)

Árpád-házi leszármazott!

Árpád fejedelemtől II. Erzsébet brit királynőig 39 nemzedék követi egymást, keresztül-kasul az európai történelem több mint ezer évén – hívta fel a figyelmet a mandiner.hu internetes felületén a tudósító.

Tudta? Nem fake news: II. Erzsébet királynőben – a legtöbb mai európai uralkodóhoz hasonlóan – az Árpádok vére is csörgedez, felmenői között ott van a honfoglaló Árpád, I. András, III. Béla és II. András is.

II. Erzsébet királynő trónra lépésének 70. évfordulóját ünnepelte Nagy-Britannia és az egész Commonwealth. A Windsor-ház (eredeti nevén Szász-Coburg-Gothai-ház) sarjában, mint az európai dinasztiák elitklubjának tagjaiban általában, ezer év európai uralkodói családjainak (kék) vére keveredik.

Így nem véletlenül az Árpádok vére is benne van a brit királyi családban.

Tény, hogy II. Erzsébet a magyar honfoglaló Árpád-dinasztia leszármazottja, nőágakon keresztül. 1100 évre visszavezetett családfáján pontosan végig lehet követni magyar, lengyel, cseh, kasztíliai és aragóniai, francia, skót és angol királyokon s királynékon, hercegnőkon keresztül a leszármazását.

RAJCSÁNYI GELLÉRT, MANDINER.HU

Kisgyerekek aranyköpései hitről, imáról

Egy kisfiú imája: „Uram, ha nem tudsz jobb gyerekké tenni, emiatt ne aggódj. Én így is nagyon jól érzem magam.”

☺ ☺ ☺

A kisöccse keresztelőlőjéről hazafelé menet Jason egész úton zokogott a hátsó ülésen. Apja háromszor is megkérdezte, mi a baj. Végül a kisfiú így válaszolt:

– A lelkész bácsi azt mondta, azt akarja, hogy keresztény otthonban nevelkedjünk, de én veletek akarok maradni, apa.

☺ ☺ ☺

Egy vasárnapi iskola tanára templomi szolgálatra menet megkérdezte a gyerekeket:

– Miért fontos, hogy csöndben legyünk a templomban?

Egy elmés kislány így válaszolt:

– Mert az emberek alszanak.

☺ ☺ ☺

Egy anyuka palacsintát készített gyermekeinek, az öt éves Andrásnak és a három éves Istvánnak. A fiúk azon kezdtek vitatkozni, hogy ki legyen az első palacsinta. Anyjuk jó alkalmat látott ebben arra, hogy erkölcsi tanítást adjon a gyerekeknek:

– Ha Jézus itt ülne, azt mondaná: Legyen a testvéremé az első palacsinta, én tudok várni.

Erre András odafordult az öccséhez:

– István, legyél te Jézus!

☺ ☺ ☺

Egy apa épp strandon volt a gyerekekkel. Négy éves kisfia egyszer csak odarohant hozzá, megragadta a kezét, és a partra vezette, ahol egy döglött sirály feküdt a homokban.

– Apa, mi történt vele? – kérdezte a kisfiú.
– Meghalt és felment a mennybe – válaszolt az apja.

A kisfiú elgondolkozott, majd megkérdezte:

– Isten meg visszadobta a földre?

☺ ☺ ☺

Egy feleség meghívott néhány embert vacsorára. Az asztalnál hat éves kislányához fordult:

– Van kedved elmondani az áldást?

– Nem tudom, mit kell mondani – válaszolta a kislány.

– Csak mondd azt, amit anyától szoktál hallani – válaszolt az anyuka.

A kislány lehajtott fejt, és így szólt:

– Uram, mi a fenének hívtam meg ezeket az embereket vacsorára?

777BLOG.HU, HEGEDÚS ANNA FORDÍTÁSA

Fricska – Az igazi ok

Egy idősebb férfi talált a tengerparton egy varázslámpát. Amikor felemelte és kezdte megtisztítani, egy dzsinn jelent meg, és ezt mondta:

– Amiért megszabadítottál, teljesítem egy kívánságodat.

A férfi így válaszolt:

– Harminc évvel ezelőtt nagyon összeveszttem a bátyámmal. Most szeretnék kibékülni vele lehetőleg úgy, hogy ő kérjen tőlem bocsá-

natot, és legyen újra köztünk testvéri szeretet.

A dzsinn ekkor így szólt:

– Örülök, hogy nem pénzt kértél és gazdagságot. Teljesítem a kívánságod. Talán beteg vagy már és közel a halálhoz, azért kéred ezt?

– Dehogyan – mondta a férfi felháborodva. – De az agglégény idősebb testvéremnek már nem sok van hátra, és a vagyona legalább 60 millió!

HARANGSZÓ

A Királyhágómelléki Református Egyházkerület gyülekezeti lapja
ISSN 1221-0323

www.facebook.com/harangszo

Felelős szerkesztő: Ghitea-Szabó József Levente. Hírszerkesztő: Tokár Sándor. Tördelőszerkesztő: Petrikó Ildikó.

Korrektor: Megyesi Antónia. Szerkesztőbizottság: Erdei-Árva István Béla, Fábán Tibor, Tokár Sándor, Tóth Beáta, Wagner Erik. Szerkesztőségünk postacíme: Nagyvárad, Sulyok István u. 9. sz. Bihar megye, irányítószám: 410202. Tel.: 0765-926002, 0259-435386. E-mail: harangszo.ujtag@gmail.com Honlap: www.krek.ro, www.facebook.com/harangszo, www.harangszo.ujtag.wordpress.com. Készült a Királyhágómelléki Református Egyházkerület Szenczi Kertész Ábrahám Nyomdájában. Felelős vezető: Wagner Erik. A lap terjesztése a lelkes hivatalkon keresztül történik. A szerkesztőség fenntartja magának a jogot, hogy a beérkező írásokat rövidített és szerkesztett formában közölje. Meg nem rendelt kéziratokat nem őrzünk meg és nem küldünk vissza.